

Vergoedingsrechten in het relatievermogensrecht

Colofon

- **Missie** JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
- **PO-punten** 3
- **Geldigheid** U kunt de eindtoets maken zolang deze in uw online persoonlijk dossier staat vermeld.

- **Redactie** Mr. Pieter Dorhout, hoofdredacteur
Prof. mr. dr. Sven Brinkhoff
Mr. drs. Marije Jeltens
Mr. dr. Sander Kole
Mr. dr. Lies Punselie
- **Docent** Mr. Rick Weijers
- **Uitgever** Igno Ketelaars
- **Vormgeving** Roelof Koster Design, Mildam

© 2024 JurisDidact, Gorssel

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

- **Bestellingen** De basisprijs van een programma is € 194,50 (excl. btw), tenzij anders vermeld. Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 programma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
- **Certificaten** Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
- **Administratie** Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: Parallelweg 25, 7213 VT Gorssel.
- **Algemene voorwaarden** Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van MOCuitgevers BV, gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 6469182. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.mocuitgevers.nl.

Inhoud

Inleiding – 5

Pretoets – 8

Blok A

De wettelijke regeling uit art. 1:87, 1:95 en 1:96 BW

A1 Vergoedingsrechten in het algemeen – 12

A2 Vergoedingsrechten en huwelijkse voorwaarden – 16

A3 Vergoedingsrechten en de eenvoudige gemeenschap – 17

Blok B

Vergoedingsrechten en informeel samenwoners

B1 Analoge toepassing van het huwelijksvermogensrecht – 19

B2 De mogelijkheden van het algemeen vermogensrecht – 21

Blok C

Varia

C1 Vergoedingsrechten en de bankrekening – 26

C2 ‘Beleggen met voorkennis’ – 30

C3 Vergoedingsrechten: opeisbaarheid en rente – 31

Afkortingenlijst – 33

Antwoorden pretoets en casuïstiek – 34

Noten en literatuur – 37

Toetsvragen – 42

Deze verdiepingscursus gaat over vergoedingsrechten in het relatievermogensrecht. Daarbij zal in het bijzonder aandacht worden besteed aan de vergoedingsrechten in het huwelijksvermogensrecht (art. 1:87, 1:95 en 1:96 BW). Gelet op de wettelijke schakelbepaling van art. 1:80b BW gelden deze regels op dezelfde wijze voor *geregistreerd partners*. Ook wordt aandacht besteed aan de vergoedingsrechtenproblematiek voor *informeel samenwoners*. Zoals nog duidelijk zal worden, kunnen zij niet terugvallen op de regels uit onder meer titel 6 en 7 van Boek 1 BW. Het is dan ook belangrijk om deze groepen duidelijk van elkaar te onderscheiden. *Formeel samenwoners* – personen die de vermogensrechtelijke aspecten hebben geregeld in een al dan niet notarieel vastgelegde samenlevingsovereenkomst – sluiten veelal aan bij de regels van art. 1:87 BW of kiezen voor een eigen, in de samenlevingsovereenkomst nader uitgewerkte methode. Aan de formeel samenwoners besteed ik om die reden geen aandacht. Indien er in de samenlevingsovereenkomst niets is geregeld over vergoedingsrechten, kwalificeren zij voor deze problematiek immers alsnog als informeel samenwoners.

Aangezien deze cursus een verdiepingscursus betreft, wordt basis-kennis van het Nederlandse relatievermogensrecht als bekend verondersteld. Deze cursus is bedoeld voor de advocaat die uitgebreide proceservaring heeft op dit deelgebied.

Over de vergoedingsrechtenproblematiek verschijnt de laatste jaren veel literatuur en rechtspraak. Ook de Hoge Raad heeft de laatste jaren diverse belangrijke arresten gewezen die aan dit onderwerp raken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de uitspraken van de Hoge Raad van 10 mei 2019 (ECLI:NL:HR:2019:707) en 17 november 2023 (ECLI:NL:HR:2023:1571) met betrekking tot vergoedingsrechten en informeel samenwoners. Ook kan men denken aan de uitspraak van 7 oktober 2022 (ECLI:NL:HR:2022:1389) over de uitleg van een zogenaamd ‘alsof-verrekenbeding’ in huwelijksvoorwaarden, inhoudende een finaal verrekenbeding met betrekking tot de vergoedingsrechten. Tot slot noem ik de uitspraak van 23 december 2022 (ECLI:NL:HR:2022:1936) over de verjaring van rechtsvorderingen die strekken tot inning van vergoedingsrechten. In deze cursus zullen onder meer deze uitspraken de revue passeren.

Blok A
Blok B
Blok C

Deze cursus bestaat uit de volgende blokken:
De wettelijke regeling uit art. 1:87, 1:95 en 1:96 BW
Vergoedingsrechten en informeel samenwoners
Varia

In blok C (Varia) worden enkele bijzondere onderwerpen besproken, te weten:

- 1 Vergoedingsrechten en de bankrekening
- 2 'Beleggen met voorkennis'
- 3 Opeisbaarheid en rente

Aan de hand van deze indeling behandel ik per blok de achtergrond van de belangrijkste wettelijke en jurisprudentiële regels alsmede de actuele ontwikkelingen op deze gebieden. Elk blok begint met een casus die u – nadat u het blok heeft doorgewerkt – kunt beantwoorden. De verschillende onderwerpen die per blok worden behandeld, zijn voor de overzichtelijkheid ondergebracht in paragrafen.

■ **Doelstellingen**

Na afloop van deze juridische nascholing:

- heeft u kennis van en inzicht in de wettelijke artikelen waarin sinds 2012 de vergoedingsrechten voor gehuwden en geregistreerd partners zijn geregeld;
- bent u op de hoogte van de relevante recente ontwikkelingen in de rechtspraak en wetgeving op het gebied van de vergoedingsrechtenproblematiek;
- weet u daarbij een goed onderscheid te maken tussen de ontwikkelingen zoals die van belang zijn voor (ex-)echtgenoten met en zonder huwelijkse voorwaarden en (ex-)informeel samenlevers zonder samenlevingsovereenkomst;
- kunt u veelgemaakte fouten voorkomen en beschikt u over argumenten om een beroep op een vergoedingsrecht (of een verweer daartegen) vorm te geven.

■ **Opmerking**

Deze cursus bestaat uit drie gedeeltes, te weten Blok A, Blok B en Blok C. Voor ieder blok dient u 1 uur de tijd te nemen.

■ **Criteria toets**

U slaagt voor de eindtoets als u minimaal 6 van de 10 vragen juist heeft beantwoord. U kunt tweemaal herkansen. De resultaten van de pretoets tellen niet mee voor de eindscore.

■ **Over de docent**

Mr. H.J. (Rick) Weijers is PhD-fellow (docent en onderzoeker) bij de afdeling Notarieel Recht van de Universiteit Leiden. Hij is bezig met het schrijven van een proefschrift met als werktitel *Rechtsdwaling in het Nederlandse recht. Een rechtshistorisch en intern rechtsvergelijkend onderzoek naar de rechtsdwaling in het Nederlandse privaatrecht*. Daarin staat kort samengevat de vraag centraal onder welke voorwaarden een beroep op rechtsdwaling mogelijk is en welke rechtsgevolgen daaraan kunnen worden verbonden. Naast het privaatrecht wordt ook het relevante fiscale recht en het strafrecht

behandeld. Daarnaast verzorgt Rick ook een gedeelte van het onderwijs binnen het vak Huwelijksvermogensrecht. Hij schrijft geregeld over het relatievermogensrecht in onder meer het *Maandblad voor Vermogensrecht (MvV)*, het *EB Tijdschrift voor echtscheidingsrecht (EB)* en het *Tijdschrift Relatierecht en Praktijk (REP)*.

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennis is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de onderstaande pretoets maken. De resultaten van de pretoets tellen niet mee voor uw eindscore.

- 1** Adam en Bernadette zijn in 2010 gehuwd in algehele gemeenschap van goederen. In de huwelijksgemeenschap bevindt zich onder meer de echtelijke woning die zij in 2010 gezamenlijk hebben verkregen voor een bedrag van € 200.000. De woning werd deels met gemeenschapsgeld (€ 100.000) en deels met geleend geld van de bank (€ 100.000) gefinancierd. Tijdens het huwelijk ontvangt Adam in 2015 een bedrag ter waarde van € 100.000. Aan deze verkrijging is een uitsluitingsclausule verbonden. Eind 2015 lost Adam met het door hem verkregen bedrag de resterende hypotheekschuld van € 100.000 af die betrekking heeft op de echtelijke woning. De woning is op dat moment € 300.000 waard. In 2018 eindigt het huwelijk door een echtscheiding. Als gevolg van de ontwikkelingen in de onroerendgoedmarkt is de waarde van de woning gestegen tot € 500.000.
Heeft Adam een vergoedingsrecht en zo ja, voor welk bedrag?

  - A** Ja, want Adam heeft een vergoedingsrecht op grond van art. 1:87 lid 1 jo. lid 2 sub a BW ter grootte van € 250.000.
  - B** Ja, want Adam heeft een vergoedingsrecht op grond van art. 1:87 lid 1 jo. lid 2 sub a BW ter grootte van € 375.000.
  - C** Ja, want Adam heeft een vergoedingsrecht op grond van art. 1:87 lid 1 jo. lid 2 sub b BW ter grootte van € 166.666.
  - D** Nee, aangezien Adam en Bernadette geen nadere afspraken hebben gemaakt over het bestaan van een eventueel vergoedingsrecht heeft Adam geen recht op vergoeding.

- 2** Claas en Bram wonen sinds 2020 samen in Brams riante villa in het Gooi. Zij hebben geen nadere afspraken gemaakt in een samenlevings-overeenkomst, omdat zij het daarvoor nog te vroeg vinden en eerst willen uitproberen of het samenwonen iets voor hen is. In 2023 heeft de keuken in Brams villa als gevolg van een brand schade opgelopen. De keuken wordt op Claas' kosten hersteld. In 2024 besluiten Claas en Bram een punt te zetten achter hun relatie.
Heeft Claas nog iets te vorderen van Bram in verband met de door hem betaalde reparatie van de keuken?

- A** Ja. Claas heeft op grond van (de analoge toepassing van) art. 1:87 lid 1 jo. lid 2 sub a BW een vergoedingsrecht jegens Bram.
  - B** Ja. Claas heeft op grond van art. 1:95 lid 1 BW een vergoedingsrecht jegens Bram.
  - C** Nee. Claas kan zich niet beroepen op (de analoge toepassing van) art. 1:87 BW. Nu er ook geen nadere afspraken zijn gemaakt, heeft Claas pech.
  - D** Nee, tenzij Claas op grond van een leerstuk uit het algemeen vermogensrecht een aanspraak heeft.
- 3** Wanneer is er sprake van een zogenoemde reprise- en récompensevordering?
- A** Een reprisevordering is een vergoedingsvordering van een echtgenoot jegens de gemeenschap (art. 1:95 lid 1 en 1:96 lid 3 BW). Een récompensevordering is een vergoedingsvordering van de gemeenschap jegens een echtgenoot (art. 1:95 lid 2 en 1:96 lid 4 BW).
  - B** Een reprisevordering is een vergoedingsvordering van een echtgenoot jegens de gemeenschap (art. 1:95 lid 2 en 1:96 lid 4 BW). Een récompensevordering is een vergoedingsvordering van de gemeenschap jegens een echtgenoot (art. 1:95 lid 1 en 1:96 lid 3 BW).
  - C** Alle vergoedingsvorderingen die op grond van art. 1:87, 1:95 en 1:96 BW kunnen ontstaan zijn reprisevorderingen. Récompensevorderingen hebben te maken met de eenvoudige gemeenschap (art. 3:166 e.v. BW).
  - D** Alle vergoedingsvorderingen die op grond van art. 1:87, 1:95 en 1:96 BW kunnen ontstaan zijn récompensevorderingen. Reprisevorderingen hebben te maken met de eenvoudige gemeenschap (art. 3:166 e.v. BW).
- 4** Sinds 1 januari 2012 geldt art. 1:87 BW als grondslag voor het aannemen van vergoedingsrechten tussen privévermogens van de echtgenoten onderling. Ook is sindsdien de beleggingsleer van toepassing. De voordien geldende nominaliteitsleer speelt daardoor geen rol meer. Is dit standpunt correct?
- A** Ja, want op grond van het overgangsrecht geldt de beleggingsleer ook voor vergoedingsvorderingen die voor 2012 zijn ontstaan.
  - B** Ja, want art. 1:87 BW is van dwingend recht.
  - C** Nee, want partijen kunnen afwijken van art. 1:87 BW en voor vergoedingsvorderingen die zijn ontstaan voor 2012 geldt nog steeds de nominaliteitsleer.
  - D** Nee, want partijen kunnen afwijken van art. 1:87 BW.

- 5 Xander en Yvonne zijn in 2015 gehuwd onder huwelijkse voorwaarden inhoudende koude uitsluiting. In 2020 koopt Xander een tweedehands auto. De auto wordt aan Xander geleverd en ook op zijn naam gezet in het kentekenregister. Yvonne betaalt ook mee aan de auto (een bedrag van € 2.000). In 2024 komt het tot een echtscheiding. Heeft Yvonne recht op vergoeding?
- A Ja. Yvonne heeft recht op € 2.000.
  - B Ja. Yvonne heeft recht op een evenredig deel van de waarde van de auto op het moment van de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking.
  - C Nee, want Yvonne heeft geen vergoedingsrecht bedongen.
  - D Nee, want Yvonne heeft onverplicht meebetaald aan de auto.
- 6 Wanneer is een vergoedingsvordering opeisbaar?
- A Een vergoedingsvordering is onmiddellijk opeisbaar op het moment dat deze ontstaat.
  - B Een vergoedingsvordering is onmiddellijk opeisbaar op het moment dat deze ontstaat, tenzij partijen anders hebben afgesproken.
  - C Een vergoedingsvordering is onmiddellijk opeisbaar op het moment dat deze ontstaat, tenzij partijen anders hebben afgesproken of de redelijkheid en billijkheid een later moment met zich meebrengen.
  - D Een vergoedingsvordering is opeisbaar na ontbinding van de (huwelijks)-gemeenschap.
- 7 Alexander en Leopold wonen sinds 2021 ongehuwd samen in Amsterdam. Zij hebben samen een woning gekocht. Deze woning is aan hen beiden geleverd en op hun beider naam gezet. In 2022 is er een dakkapel aangebracht op de woning. Stel dat Leopold de daarvoor gemaakte kosten voor zijn rekening heeft genomen. Op grond van welk wetsartikel kan hij mogelijk een vordering inhoudende een vergoedingsrecht baseren?
- A Art. 3:166 lid 1 BW.
  - B Art. 1:87 lid 1 BW.
  - C Art. 6:203 BW.
  - D Leopold kan zich op geen enkele grondslag beroepen.
- 8 Paul en Heather zijn in 2012 een geregistreerd partnerschap onder uitsluiting van iedere gemeenschap van goederen aangegaan. Heather koopt in een winkel voor € 1.000 een hometrainer en betaalt deze met contant geld van Paul, zonder dat hij dit weet. Heather neemt de hometrainer direct mee naar huis. Wat is juist als het partnerschap in 2024 strandt en de hometrainer op dat moment nog € 400 waard is?
- A Paul heeft een vordering op Heather van € 1.000.
  - B Paul heeft een vordering op Heather van € 500.
  - C Paul heeft een vordering op Heather van € 400.
  - D Paul heeft een vordering op Heather van € 200.

- 9 Indien partijen zijn getrouwd onder het maken van huwelijkse voorwaarden inhoudende een finaal verrekenbeding in de vorm van een 'alsof-beding', geldt dat er ook 'pseudo-vergoedingsrechten' kunnen ontstaan. Is deze uitspraak juist?
- A Ja, want dat hebben partijen dan immers afgesproken.
  - B Nee, want partijen moeten over vergoedingsrechten expliciet afspraken maken.
  - C Nee, want de wetsartikelen inzake de vergoedingsrechten lenen zich niet voor analoge toepassing.
  - D Dat hangt af van de uitleg van de huwelijkse voorwaarden.
- 10 Is art. 1:87 BW ook van toepassing op de verkrijging van aandelen in een kapitaalvennootschap (bv en nv)?
- A Ja, want dat blijkt uit de parlementaire geschiedenis.
  - B Ja, want uit de wettekst van art. 1:87 BW is niet anders af te leiden.
  - C Ja, maar art. 6:2 lid 2 BW zal onredelijke en onbillijke uitkomsten kunnen corrigeren.
  - D Alle bovenstaande antwoorden zijn juist.

CASUS 1

Kees' huwelijken

In 2018 zijn Kees en Lydia getrouwd zonder het opmaken van huwelijkse voorwaarden. Zij woonden reeds sinds 2016 samen in een woning die op naam van hen beiden stond. In 2020 is de woning flink verbouwd: er is onder meer een nieuw dakraam geplaatst en ook de woonkamer heeft een grote make-over gekregen in de vorm van nieuw behang, nieuwe meubels en een nieuwe vloer. Alle kosten zijn door Kees voldaan uit zijn inkomen dat hij verdient als glazenwasser.

- a Stel dat het huwelijk eindigt door het overlijden van Lydia in 2021. Als gevolg daarvan wordt de huwelijksgemeenschap ontbonden (art. 1:99 lid 1 sub a BW). Heeft Kees recht op een vergoeding?

Na het overlijden van Lydia en na de afwikkeling van alle financiële gevolgen van zijn eerste huwelijk, hertrouwt Kees in 2023 met Michelle in koude uitsluiting. De eerdergenoemde woning is bij de afwikkeling van Lydia's nalatenschap aan Kees toebedeeld. Kees en Michelle zijn daar ondertussen samen in gaan wonen. Aangezien Michelle geen fan is van de nieuwe vloer, besluit zij de vloer te vervangen door een nieuwe vloer met vloerverwarming. Zij betaalt de daarvoor gemaakte kosten met het geld dat zij onder uitsluitingsclausule heeft verkregen uit de erfenis van haar opa.

- b Heeft Michelle recht op een vergoeding?

Stel dat Michelle op grond van de wet inderdaad in beginsel recht heeft op een vergoeding.

- c U bent de advocaat van Kees. Welke mogelijkheden zijn er om verweer te voeren tegen het aannemen van of de afdwingbaarheid van het (eventuele) vergoedingsrecht?

■ Terminologie

Een vergoedingsrecht kan op verschillende manieren ontstaan. Op grond van art. 1:87 lid 1 BW kan een vergoedingsrecht ontstaan tussen de privévermogens van de echtgenoten. Deze vergoeding is naamloos. Op grond van art. 1:95 lid 1 en 1:96 lid 3 BW kan een vergoedings*plicht* voor een echtgenoot ontstaan jegens de huwelijksgemeenschap. In dat geval heeft de huwelijksgemeenschap een *récompensevordering* op de echtgenoot. Op grond van art. 1:95 lid 2 en 1:96 lid 4 BW kan een echtgenoot ook een vergoedings*recht* hebben jegens de huwelijksgemeenschap. In dat geval wordt gesproken over een *reprisevordering*.

Het is belangrijk om hierbij op te merken dat vergoedingsrechten pas kunnen ontstaan zodra gelden uit *verschillende vermogens* door elkaar gaan lopen.¹ Het is dus altijd belangrijk om goed te bezien of het gebruikte geld privévermogen of gemeenschappelijk vermogen betreft. Zo vormen bijvoorbeeld onder uitsluitingsclausule ontvangen goederen of geldbedragen krachtens schenking of een erfrechtelijke verkrijging altijd privévermogen van de verkrijgende echtgenoot (zie art. 1:94 lid 2 sub a BW).²

■ HR Kriek/Smit en overgangsrecht

Art. 1:87 BW is pas per 1 januari 2012 in de wet opgenomen. Daarvoor gold de leer uit het *Kriek/Smit*-arrest van de Hoge Raad.³ De Hoge Raad oordeelde daarin dat een vergoedingsrecht tussen de privévermogens van echtgenoten kon ontstaan. Het vergoedingsrecht bedroeg dan in beginsel het nominale bedrag van de investering (de *nominaliteitsleer*), tenzij de redelijkheid en billijkheid ertoe leidden dat er nog een *correctievergoeding* moest worden betaald. Dit arrest blijft relevant, omdat art. 1:87 BW op grond van het *overgangsrecht* alleen van toepassing is op vergoedingsvorderingen die op of na 1 januari 2012 zijn ontstaan.⁴ Het is dus van groot belang om vast te stellen op welke *datum* de vergoedingsvorderingen zijn ontstaan. Dat laatste kan overigens lastige situaties met zich meebrengen.

■ Voorbeeld

Stel dat A en B zijn gehuwd in 2010. A en B hebben een woning gekocht die volledig is gefinancierd met een geldlening. De woning maakt onderdeel uit van de huwelijksgemeenschap. B verkrijgt in 2010 een erfenis onder uitsluitingsclausule. Vanaf 2010 tot en met 2015 lost B elke maand met haar privévermogen uit de erfenis de geldlening af. *Heeft B nu recht op een nominale vergoeding? Of geldt de beleggingsleer? Of een combinatie?* Hierover is (nog) geen rechtspraak

voorhanden en over het antwoord wordt in de literatuur wisselend gedacht.⁵ De meeste auteurs menen dat in zo'n situatie het oude recht (nominaliteitsleer) dient te worden toegepast op de aflossingen voor 1 januari 2012 en het nieuwe recht (beleggingsleer) op de aflossingen nadien.

- **De berekenmethodes** Terug naar art. 1:87, 1:95 en 1:96 BW. De berekenmethode van de vergoedingsrechten is te vinden in art. 1:87 lid 2 BW. In art. 1:95 en 1:96 BW wordt daar ook steeds naar verwezen. Op grond van art. 1:87 lid 2 sub a BW geldt bij de berekening van vergoedingsrechten die betrekking hebben op investeringen ten aanzien van *de verkrijging van het goed* de volgende berekening:

De investering: de tegenprestatie voor de verkrijging x de eindwaarde van het goed

De berekenmethode van art. 1:87 lid 2 sub b BW is lastiger. De wettekst van het artikel doet anders vermoeden, maar blijkens (de voorbeelden uit) de parlementaire geschiedenis is sub b alleen van toepassing op investeringen met betrekking tot *verbeteringen of verbouwingen* ten aanzien van goederen.⁶ De formule om de hoogte van het vergoedingsrecht te berekenen, is dan als volgt:

De investering: (de waarde van het goed op moment van verbouwing of verbetering + de verbouwings- of verbeteringskosten) x de eindwaarde van het goed

In de hierboven weergegeven berekenmethoden is de zogenoemde *beleggingsleer* opgenomen. De vorderingsgerechtigde echtgenoot participeert daardoor in beginsel zowel in positieve als in negatieve zin in de *waardeontwikkeling* van het goed waarin is geïnvesteerd. Het is belangrijk om het juiste bedrag in een procedure te vorderen. Het komt af en toe voor dat een advocaat een te laag bedrag vordert en de rechter kan dan niet meer toewijzen dan is gevorderd.⁷ Dat is uiteraard zonde en dient te worden voorkomen. Het kan dus verstandig zijn om in de vordering geen maximumbedrag op te nemen als er twijfel bestaat of discussie is over de juiste hoogte van het vergoedingsrecht.

- **Afwijkende afspraken en belangrijke aandachtspunten** Op grond van art. 1:87 lid 4 BW en art. 1:96b BW kunnen partijen overigens afwijken van hetgeen is bepaald in art. 1:87 BW over de rekenmethodes en andere afspraken maken. Het is dus altijd van belang om te onderzoeken of er afwijkende, al dan niet stilzwijgende, afspraken zijn gemaakt. Het is daarom belangrijk om de eventueel